

Sygn. akt III AUa 1715/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Grażyna Kornas

Sędziowie: SA Marcejańska Górka (spr.)

SO del. Marzena Wasilewska

Protokolant: sekr.sądowy Karolina Majewska

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2017 r. w Warszawie

sprawy T. E.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową

na skutek apelacji T. E.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 czerwca 2015 r. sygn. akt XIV U 1155/10

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., na podstawie art. 57 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, odmówił T. E. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową wobec nieprzedłożenia zaświadczenia o stanie zdrowia oraz decyzji Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego stwierdzającego chorobę zawodową.

Odwołanie od wymienionej decyzji złożył T. E.. Ubezpieczony nie zgodził się z zawartym w niej rozstrzygnięciem i wnosił o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. T. E. podniósł, iż schorzenie w postaci zaćmy nabył będąc zatrudnionym w (...) S.A., gdzie pracował w 12-godzinnym systemie pracy przy monitorze kineskopowym.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu decyzji. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że stosownie do treści § 5 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz.U. nr 273, poz. 2711) lekarz orzecznik przy orzekaniu jest związany decyzją organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stwierdzenia choroby zawodowej.

Postanowieniem wydanym w dniu 27 maja 2011 r. Sąd Okręgowy na podstawie art. 177 § 1 pkt. 3 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie do czasu rozstrzygnięcia sprawy toczącej się przed Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym (...) W. z wniosku T. E. w sprawie ustalenia choroby zawodowej. Decyzja administracyjna w tej sprawie nie

została wydana do 2014 r. Postępowanie administracyjne było wielokrotnie zawieszane na wniosek odwołującego się (pismo (...) k.68 a.s. oraz k. 77 a.s.) i do dnia 27 stycznia 2013 r. wniosek o podjęcie postępowania administracyjnego nie został złożony - pismo-j.w.). Z przebiegu postępowania wynikało, że nie prowadzi ono do wydania decyzji w najbliższym terminie. W rezultacie postanowieniem z dnia 11 lipca 2014 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie a następnie wyrokiem z dnia 29 czerwca 2015 r. oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że T. E., urodzony (...), od 1 lutego 2009 r. jest uprawniony do emerytury. W dniu 5 grudnia 2008 r. T. E. w toku postępowania w sprawie o emeryturę złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Wniosek ten Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu. W odpowiedzi na powyższy wniosek Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwrócił się do T. E. o dostarczenie informacji na temat aktualnego stanu zdrowia na druku N-9 oraz decyzji Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o stwierdzeniu choroby zawodowej. Wobec nieprzedłożenia przedmiotowych dokumentów organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W dalszej części ustaleń Sąd Okręgowy wskazał, że T. E. w latach 1986-2004 był zatrudniony na stanowisku specjalisty informatyka przy monitorze ekranowym. W grudniu 2001 r. odwołujący się był leczony operacyjnie z powodu zaćmy z wszczęciem sztucznej soczewki w oku lewym, a następnie w roku 2002 w oku prawym. Po zabiegach T. E. widział prawidłowo. Z powodu stwierdzenia pogorszenia widzenia został zakwalifikowany do kapsulotomii. W przeprowadzonym badaniu okulistycznym u T. E. stwierdzono prawidłowe ustawienie gałek ocznych, przedni aparat prawidłowy, w aparacie optycznym lewego i prawego oka - wszczep sztucznej soczewki ufiksowany prawidłowo, w ciałku szklistym drobne męty, a także prawidłowe wartości ciśnienia śródgałkowego. W zakresie badania ostrości wzroku stwierdzono ostrość wzroku do dali: oko lewe - 1,0, oko prawe - 1,0. W zakresie ostrości wzroku do blizy: oko lewe i prawe - 0,5 cc. Z punktu widzenia okulistycznego, jak stwierdził biegły okulista w wydanej opinii, T. E. nie jest niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową. Sąd ponadto ustalił, iż w dniu 14 czerwca 2006 r. przed Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym zostało wszczęte z urzędu - na skutek zgłoszenia dokonanego przez T. E. postępowanie w sprawie choroby zawodowej. Z orzeczenia lekarskiego nr (...) z dnia 5 grudnia 2007 r. wydanego przez jednostkę orzeczniczą - (...) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w P. Oddział w W. wynikało, że brak jest podstaw do rozpoznania u T. E. choroby zawodowej wg punktu 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawie zgłaszania podejrzenia, rozpoznania i stwierdzenia chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach (Dz. U., Nr 132, poz. 1115). W uzasadnieniu orzeczenia podano, że na podstawie dochodzenia epidemiologicznego przeprowadzonego przez Inspekcję Sanitarną, które nie potwierdzają, aby T. E. podczas wykonywania pracy w całym okresie zatrudnienia narażony był na promieniowanie, które może spowodować zaćmę pochodzenia zawodowego oraz wynik konsultacji okulistycznej oraz ocenę dokumentacji medycznej nie znaleziono podstaw do rozpoznania zawodowej etiologii choroby narządu wzroku.

Z orzeczenia lekarskiego nr (...) z dnia 7 kwietnia 2008 r. wydanego przez Instytut Medycyny Pracy w Ł. w zakresie ustaleń klinicznych choroby, w stosunku do której prowadzone było postępowanie, na podstawie przeprowadzonego badania okulistycznego, a także na podstawie danych na temat narażenia zawodowego wynikało, że nie stwierdzono podstaw do uznania zmian w narządzie wzroku T. E. za następstwo warunków pracy. Podkreślono, iż w okresie całego zatrudnienia w latach 1972- 2004, w różnych miejscach pracy, odwołujący się nie był narażony na działanie czynników szkodliwych. Rozpoznane u T. E. zaćmy obu oczu nie mogły być wywołane czynnikami występującymi w miejscu pracy. Brak było podstaw do uznania choroby zawodowej narządu wzroku.

W piśmie z dnia 2 października 2012 r. (...) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy oraz w piśmie z dnia 7 listopada 2012 r. Instytut Medycyny Pracy w Ł. potwierdziły aktualność wydanych orzeczeń lekarskich w świetle obowiązującego rozporządzenia.

Postanowieniem z dnia 15 marca 2013 r., na wniosek T. E. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, na podstawie art. 98 § 1 i § 2, art. 101 §1, § 2, § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiesił postępowanie administracyjne w sprawie choroby zawodowej. T. E. nie wystąpił z wnioskiem o podjęcie zawieszonych postępowania.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalili na podstawie wyżej wymienionych dokumentów, w tym akt organu rentowego, dokumentacji nadesłanej przez (...) oraz na podstawie opinii biegłej z zakresu okulistyki a także opinii uzupełniającej. Biegła po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną zgromadzoną w sprawie oraz po przeprowadzeniu badań przyjęła, że nie ma podstaw do stwierdzenia, iż zaćma obu oczu może być w tym przypadku uznana za chorobę zawodową. W ocenie Sądu opinia biegłej została sporządzona rzetelnie i fachowo, wzięła pod uwagę opinię biegłego z zakresu BHP stwierdzającą po przeprowadzeniu badań przez pracodawcę pomiarach promieniowania i fal elektromagnetycznych brak zagrożeń dla zdrowia. Ponadto biegła odniosła się do zarzutów ubezpieczonego, jak i wskazywanych przez niego okoliczności związanych z zatrudnieniem, podając, że przekroczenie dopuszczalnej normy czasu pracy mogło powodować zmęczenie pracownika, przekrwienie oczu, zaburzenie wydzielania łez ale nie powoduje powstania zaćmy.

Sąd nie podzielił zarzutów odwołującego się do opinii uznając, że mają one charakter subiektywny i osobisty, w przypadku poprzedniego biegłego spowodowały odmowę przyjęcia obowiązku przez biegłego, po myśli art. 280 k.p.c. (stanowisko biegłego R. S.-k. 27) natomiast w przypadku opinii biegłej H. R. sprowadzają się one do podważania stanowiska biegłego, przez załączone do akt artykuły prasowe, czy wycinki z publikacji na temat zaćmy. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że u podstaw opinii biegłej H. R. leży prawidłowo ustalony stan faktyczny, związany z pracą T. E. przy monitorach ekranowych w (...) i stan ten uwzględnia, że w trakcie badań profilaktycznych podczas zatrudnienia ubezpieczony nie miał przeciwwskazań zdrowotnych do pracy przy monitorze, a dokonywane pomiary promieniowania u pracodawcy nie wykazywały zagrożeń dla zdrowia. Rodzaj schorzenia (zaćma obu oczu) jest niesporny i został przez biegłą wszechstronnie oceniony, pod kątem związku z warunkami pracy. Opinia, według Sądu, jest logiczna, została należycie uzasadniona i uwzględnia aktualny poziom wiedzy medycznej, co czyni tę opinie przekonującą i powoduje, że Sąd zaaprobował wnioski końcowe w całości.

Przystępując do oceny tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy zaznaczył, że po zawieszeniu postępowania w niniejszej sprawie i w oczekiwaniu na wydanie decyzji administracyjnej, doszedł ostatecznie do wniosku, że wielokrotne zawieszanie postępowania administracyjnego i brak decyzji w ciągu 3-lat od zawieszenia, przemawiają za stwierdzeniem, iż odpadła przesłanka zawieszenia fakultatywnego, po myśli art. 177 § 1 pkt. 3 k.p.c. Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę, że podjęcie postępowania w niniejszej sprawie jest możliwe tylko w przypadku opowiedzenia się za brakiem związania sądu decyzją administracyjną w kwestii choroby zawodowej, bowiem ocena prawnego charakteru decyzji inspektora sanitarnego będzie miała w tym przypadku charakter kluczowy.

Odnosząc się do tego zagadnienia Sąd wskazał, że obowiązujące obecnie przepisy pozwalają na przyjęcie, że Sąd nie jest związany decyzją Państwowego Inspektora Sanitarnego, a decyzja ta nie stanowi prejudykatu dla sądu powszechnego. Na poparcie tego stanowiska Sąd pierwszej instancji powołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2008 r., I PK 295/07 - OSNP 2009/21-22/281 wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUa 957/12 - LEX nr 1280941 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 1994r. II PZP 4/94 (OSNP 1994/11/170). W powołanej uchwale wskazano, że stwierdzenie lub brak choroby zawodowej stanowi tylko jedną z okoliczności spornych, którą sąd z mocy przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 476 § 2 k.p.c) ocenia samodzielnie, z reguły poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych. Decyzja inspektora sanitarnego ma charakter deklaratoryjny .

Z powyższych przyczyn, zdaniem Sądu Okręgowego, możliwa była ocena zaskarżonej decyzji.

Dokonując przedmiotowej oceny, Sąd uznał, że odwołanie jest niezasadne aczkolwiek stanowisko ZUS wyrażone w uzasadnieniu decyzji, odnośnie braku zaświadczenia o stanie zdrowia jak i braku decyzji Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nie było prawidłowe.

Sąd zważył, że z dokonanych ustaleń wynika, że T. E. nie stał się niezdolny do pracy na skutek choroby zawodowej. Sąd nadmienił, że nie uszło jego uwadze, że odwołujący się nie został skierowany na badanie przez komisję lekarską, w myśl przepisu § 32 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10 poz. 49 ze zm.) bowiem organ emerytalny powołał

się na wzmiankowany wyżej brak decyzji Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Zaistniały stan rzeczy, według Sądu, nie pozbawia go możliwości skontrolowania zaskarżonej decyzji, zgodnie z art. 476 § 2 k.p.c. W świetle argumentacji zawartej w uzasadnieniu przytoczonej wyżej uchwały, rzeczą Sądu było ustalenie, czy odwołujący się cierpi na chorobę ujętą w wykazie chorób zawodowych, o którym mowa w art. 235¹ kodeksu pracy oraz - w dalszej kolejności, czy schorzenie to powoduje częściową lub całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...). Postępowanie dowodowe wykazało w pierwszej kolejności, że odwołujący się nie cierpi na żadną z chorób wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z 2013 r., poz.1367). Stwierdzona u niego jaskra obu oczu pozostaje bez związku z pracą przy monitorze i nie została wywołana przez szkodliwe czynniki występujące w środowisku pracy. Powyższe ustalenie zostało poczynione w oparciu o opinię biegłej, na której to opinii Sąd się oparł.

W konsekwencji odwołujący się nie spełnił warunków do nabycia prawa do renty z tytułu choroby zawodowej określonych w art. 6 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. 2009 r. Nr 167 poz. 1322 ze zm.), który to przepis stanowi, że ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej stał się niezdolny do pracy przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy. Odwołujący się nie jest niezdolny do pracy z przyczyn wyżej określonych, wobec czego decyzja odmawiająca prawa do renty była zasadna, mimo błędnego uzasadnienia. Z tych względów i podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku złożył ubezpieczony T. E.. Jak wynika z jej treści apelujący zaskarżając wyrok w całości wskazał, że powinien mieć stwierdzoną chorobę zawodową, gdyż zaćmy dostał w czasie pracy a choroba ta jest wymieniona na liście chorób zawodowych pod nr 25 pkt 5.

W apelacji skarżący przedstawiał przebieg procesów sądowych toczących się z jego inicjatywy przeciwko pracodawcy ((...)), opisał warunki i sposób wykonywania pracy, które jego zdaniem spowodowały zaćmę. Apelujący podał, że pracę wykonywał w pokoju, w którym 5 monitorów siedemnastocalowych kineskopowych wycelowanych było w niego, tzn. wycelowane w niego były tyły kineskopów, gdzie jest największe promieniowanie. Nadto apelujący nadmienił, że Sąd oparł swój wyrok na opinii biegłej lekarz med. H. R., z którą się nie zgadzał. Uzupełnienie opinii dostał w przeddzień rozprawy (patrz protokół), nie mógł skonsultować się ze swoim doradcą prawnikiem co robić dalej, a w następnym dniu sędzia wydała wyrok.

Skarżący podniósł nadto, że Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 30 grudnia 2014 r., II OSK 1342/13, stwierdził, że nie trzeba stuprocentowej pewności, aby orzec chorobę zawodową wywołaną narażeniem zawodowym. Rzadko kiedy medycyna daje całkowitą pewność powstania choroby i przepisy nawet tego nie wymagają, bo mówią o wysokim prawdopodobieństwie. Jak wskazał skarżący, (...) miała przychodnię lekarską i w niej Medycynę Pracy, która powinna wszystko zabezpieczyć i zbadać pomieszczenie na ul. (...), zmierzyć promieniowanie, ustawienie komputerów, a nie – w opinii skarżącego – tuszować sprawę i ciągnąć ją 10 lat i więcej po sądach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna albowiem zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem. Sąd Apelacyjny akceptuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym ich ponowne szczegółowe powtarzanie.

Ponownego rozważenia wymaga natomiast ocena prawna dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń.

Na wstępie warto przypomnieć, że przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie, wynikającym z treści zaskarżonej decyzji oraz złożonego od niej odwołania, było prawo T. E. do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Prawo do tego świadczenia, stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 1242), przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy w związku z chorobą zawodową.

W ustalonym stanie faktycznym organ rentowy odmawiając ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia wskazał na brak aktualnego zaświadczenia o stanie zdrowia oraz decyzji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego stwierdzającego chorobę zawodową.

W zaistniałej sytuacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego, pierwszorzędne znaczenie dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji, a tym samym zasadności złożonego odwołania, posiadała kwestia konieczności przedłożenia przez ubezpieczonego, występującego o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, decyzji Państwowego Inspektora Sanitarnego stwierdzającego istnienie lub brak choroby zawodowej. Na zagadnienie to zwrócił uwagę także Sąd pierwszej instancji, przyjmując, że decyzja ta nie stanowi prejudykatu dla sądu powszechnego. Na poparcie tego stanowiska przywołał poglądy judykatury, w tym także uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 1994 r. II PZP 4/94 (OSNP 1994/11/170), że „decyzja Państwowej Inspekcji Sanitarnej w przedmiocie istnienia lub nieistnienia choroby zawodowej podlega zaskarżeniu do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sąd powszechny rozpoznający sprawę o świadczenia z tytułu choroby zawodowej, nie jest związany decyzją inspektora sanitarnego”, zaznaczając dodatkowo, że decyzja inspektora sanitarnego ma charakter deklaratoryjny.

Wskazane wyżej poglądy, które akceptuje także Sąd Apelacyjny, nie dotyczą jednak, w ocenie Sądu odwoławczego, stanu rzeczy zaistniałego w rozpoznawanej sprawie. Odnoszą się bowiem do sytuacji, gdy decyzja w przedmiocie istnienia bądź nieistnienia choroby zawodowej została wydana, a wątpliwości dotyczyły wyłącznie związania jej rozstrzygnięciem - stwierdzającym lub niestwierdzającym chorobę zawodową. Tymczasem, jak zaznaczono na wstępie, w rozpoznawanej sprawie taka decyzja nie została wydana a postępowanie z wniosku T. E. prowadzone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zostało na wniosek odwołującego się po raz drugi zawieszono postanowieniem z dnia 15 marca 2013 r. (dokumentacja – k. 95).

Przystępując do analizy wskazanego wyżej zagadnienia warto zauważyć, że powołana już wcześniej ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w art. 4 tej ustawy stanowi, że za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w art. 235¹k.p.. Zgodnie z treścią tego przepisu, za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych narażeniem zawodowym.

Przepis art. 237 § 1 pkt 3-6 k.p. upoważnił Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia wykazu chorób zawodowych, okresu, w którym wystąpienie udokumentowanych objawów chorobowych upoważnia do rozpoznania choroby zawodowej pomimo wcześniejszego zakończenia pracy w narażeniu zawodowym, sposobu i trybu postępowania dotyczącego zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w sprawie rozpoznawania chorób zawodowych – uwzględniając aktualną wiedzę w zakresie patogenezy i epidemiologii chorób powodowanych przez czynniki szkodliwe dla człowieka występujące w środowisku pracy oraz kierując się koniecznością zapobiegania występowaniu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Wydane w ramach tego upoważnienia rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 1367) w § 5 określa jednostki właściwe do rozpoznania chorób zawodowych wyróżniając jednostki orzecznicze pierwszego i drugiego stopnia. Wydają one orzeczenia lekarskie w sprawie choroby zawodowej. Decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej albo decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydaje na podstawie materiału dowodowego, a w szczególności danych zawartych w orzeczeniu lekarskim oraz formularzu oceny narażenia zawodowego pracownika lub byłego pracownika państwowy powiatowy inspektor sanitarny (§ 8 rozporządzenia). Od decyzji wydanej przez właściwego inspektora sanitarnego przysługuje odwołanie do właściwego państwowego inspektora sanitarnego wyższego stopnia, który jest wskazany w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 1412) a

od decyzji państwowego inspektora sanitarnego wyższego stopnia - skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego (art. 37 ustawy w zw. z art. 16 k.p.a.).

Przepis § 4 ust. 3 obowiązującego w dacie złożenia wniosku w niniejszej sprawie, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) stanowi, że do wniosku o świadczenie powinny być dołączone - w zależności od rodzaju żądanych świadczeń – odpowiednie dokumenty lub oświadczenia stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

informacje o jednostce

informacje o jednostce

orzeczenia sądów

W przypadku ustalania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, lekarz orzecznik lub komisja lekarska ustala również niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową (art. 16 ust. 1 ustawy wypadkowej), przy czym stosownie do treści § 5 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz.U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2711) lekarz orzecznik przy orzekaniu jest związany decyzją organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stwierdzenia choroby zawodowej.

Odnosząc się zatem do treści przywołanych regulacji prawnych zauważyć należy, że nie wymieniają one wprost decyzji inspektora sanitarnego jako dowodu, który należy dołączyć do wniosku o rentę z tytułu choroby zawodowej. W ocenie Sądu Apelacyjnego, taki stan rzeczy, w świetle całokształtu przedstawionych regulacji prawnych, nie oznacza jednak braku obowiązku złożenia takiego dokumentu.

Fakt występowania (funkcjonowania) dokumentu w postaci decyzji inspektora sanitarnego, w postępowaniu orzeczniczym, znajduje potwierdzenie w cytowanej wyżej regulacji § 5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niezdolności do pracy. Stanowi on o związaniu lekarza orzecznika decyzją organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stwierdzenia choroby zawodowej. Brak jest natomiast wyraźnej regulacji odnośnie związania lekarza orzecznika negatywną decyzją inspektora sanitarnego. Zwracając uwagę na występujące w tej materii wątpliwości na tle obowiązującego wcześniej analogicznego unormowania (§ 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Spraw Socjalnych z dnia 5 sierpnia 1983 r. w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, trybu postępowania, trybu kierowania na badanie przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa – Dz.U. Nr 47, poz. 214 ze zm.) w powołanej wyżej uchwale siedmiu sędziów z dnia 16 czerwca 1994 r., II PZP 4/94, Sąd Najwyższy stwierdził, że „dyskusyjne wydaje się już przyjęcie, wobec treści tego przepisu, że również decyzja negatywna, odmawiająca uznania schorzenia za chorobę zawodową, jest wiążąca dla komisji lekarskich”.

Przedstawiona regulacja, w ocenie Sądu Apelacyjnego, uzasadnia stanowisko o konieczności przedstawienia decyzji inspektora sanitarnego odnośnie stwierdzenia bądź niestwierdzenia choroby zawodowej przy ubieganiu się o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową jako dokumentu stwierdzającego okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3 obowiązującego w dacie złożenia wniosku w niniejszej sprawie, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)). Skoro bowiem lekarz orzecznik jest związany decyzją organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stwierdzenia choroby zawodowej przy orzekaniu o niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, to takie uregulowanie oznacza, że przedmiotowy dokument musi być przedstawiony lekarzowi orzecznikowi, a tym samym być przedstawiony przez osobę ubiegającą się o świadczenie. Kontynuując ten tok rozumowania, logicznym jest także wniosek, że dokumentem stwierdzającym okoliczności uzasadniające przyznanie świadczenia jest także negatywna decyzja inspektora sanitarnego.

Niezależnie od powyższego, prezentowane stanowisko, w ocenie Sądu Apelacyjnego, znajduje także uzasadnienie w treści przedstawionych wyżej regulacji prawnych dotyczących rozumienia choroby zawodowej, trybu postępowania w sprawie rozpoznawania tychże chorób, organów uprawnionych do wydawania decyzji odnośnie stwierdzenia bądź niestwierdzenia choroby zawodowej oraz trybu odwoławczego od tych decyzji. Wynika z nich, że do stwierdzenia choroby zawodowej przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego muszą być spełnione łącznie, jak to wynika z art. 235⁽¹⁾ i art. 235⁽²⁾ Kodeksu pracy oraz § 5 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1367), trzy warunki: 1) choroba musi być rozpoznana przez upoważnioną do tego placówkę służby zdrowia i znajdować się w wykazie chorób zawodowych, 2) choroba ta musi być wywołana czynnikami szkodliwymi znajdującymi się w środowisku pracy albo sposobem wykonywania pracy, 3) wystąpienie udokumentowanych objawów chorobowych musi nastąpić w okresie ustalonym w załączniku do ww. rozporządzenia (vide: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 marca 2016 r. VII SA/Wa 1331/15 - LEX nr 2043977). Zdaniem Sądu odwoławczego, wskazany wyżej wieloetapowy i bardzo specjalistyczny proces, wynikający między innymi z dwustopniowego orzekania przez wykwalifikowane jednostki orzecznicze w przedmiocie rozpoznania choroby zawodowej (§§ 5, 6 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych), nie może być li tylko zastąpiony przez badanie biegłego lekarza specjalisty w postępowaniu sądowym. Warto bowiem zauważyć, że jednym z istotnych powodów wszczynania postępowań dotyczących stwierdzenia chorób zawodowych jest możliwość uzyskania przez dotknięte tymi schorzeniami osoby świadczeń rekompensujących doznaną szkodę, w tym renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Przyjęcie zatem poglądu przeciwnego, t.j. braku konieczności przedstawiania decyzji inspektora sanitarnego przez osobę ubiegającą się o świadczenie, a więc wcześniejszego wyczerpania trybu administracyjnego odbierałoby sens tym uregulowaniom, co przy założeniu racjonalnego działania prawodawcy, jest całkowicie nieuzasadnione.

Reasumując powyższe, Sąd Apelacyjny uznał, że w sytuacji, gdy ubezpieczony pomimo wezwania nie przedstawił organowi rentowemu decyzji stwierdzającej chorobę zawodową lub jej brak, to już tylko z tego powodu zaskarżoną decyzję uznać należy za prawidłową.

Niezależnie od powyższego, nawet przy przyjęciu odmiennego stanowiska, brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji. Z poczynionych przez Sąd ustaleń, znajdujących oparcie w opinii biegłego lekarza okulisty H. R. wynika, że rozpoznana u skarżącego zaćma obu oczu nie stanowiła choroby zawodowej. Sąd pierwszej instancji wskazał powody, które pozwoliły na akceptację opinii biegłej, a wskazaną argumentację podziela także Sąd Apelacyjny. Odwołujący się w złożonej apelacji nie przedstawił zarzutów mogących podważyć ustalenia Sądu Okręgowego, ograniczając się do przedstawienia własnej oceny stwierdzonego u niego schorzenia. Subiektywne odczucia skarżącego nie mogą jednak stanowić podstawy do dokonania istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń, wymagających specjalistycznej wiedzy medycznej. W rezultacie apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.